

**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**
ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ UYGULAMA KILAVUZU

**SIFIR ATIK
MAVİ**

**SIFIR
ATIK**
Mavi

ÖNSÖZ

Geçmiş yıllardan günümüze nüfus, satın alma gücündeki artış ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde Ülkemiz genelinde atık miktarı artmaya devam etmekte ve bu artış, sıfır atık yönetimi anlayışı ile atıkların sürdürülebilir ve entegre yönetiminin gerekliliği ihtiyacını doğurmaktadır.

Atıkların, geri dönüşüm ve geri kazanım süreci içerisinde değerlendirilmeden bertarafı, hem maddesel, hem de enerji olarak ciddi kaynak kayıplarına neden olmaktadır. Teknik, ekonomik ve sosyal disiplinler ile çok yönlü ilişkiler içerisinde olan sürdürülebilir atık yönetimi; atık azaltım/önleme, tekrar kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanıma odaklanmayı, atık hiyerarşisi çerçevesinde sıfır atık yönetimini zorunlu kılmaktadır.

Bakanlığımızın sıfır atık yönetim sistemine ilişkin plan, politika ve hedefleri belirleme sorumluluğu çerçevesinde doğal kaynaklarımızın ve ekosistemin korunup geliştirilmesi ile mevcut ve gelecek nesiller için sağlıklı ve yaşanabilir bir çevre oluşturulmasını sağlamak üzere; sürdürülebilirlik ilkesi, uluslararası normlar ve ulusal öncelikler gözetilerek, atıkların oluşumunun önlenmesi, kaynağında en aza indirilmesi, türlere ayrılması, toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanılması, yeniden kullanılması aşamalarını içeren 11 adet uygulama kılavuzu hazırlanmıştır. Bu kılavuzlar Mahalli İdareler Kılavuzu, Organize Sanayi Bölgeleri ve Sanayi Tesisleri Kılavuzu, Havalimanı ve Terminal Kılavuzu, AVM, İş Merkezi, Ticari İşletme ve Plaza Kılavuzu, Eğitim Kurumları ve Yurtlar Kılavuzu, Sağlık Kuruluşları Kılavuzu, Turizm Tesisleri Kılavuzu, Kırsal Alanlar Kılavuzu, Kurum Kuruluş Kılavuzu, Hane ve Site Kılavuzu ile Sıfır Atık Mavi Kılavuzudur.

Sıfır Atık Uygulama Kılavuzları, sıfır atık yönetim sisteminin; idari, mali ve teknik unsurları açısından tasarım ve planlama kriterlerini, değerlendirme unsurları ve uygulama esaslarını belirleyerek sıfır atık yönetim sisteminin geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması için hedef kitlelere yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır.

Sıfır Atık yaklaşımının ilgili paydaşlar arasında; ortak hedef ve dilin belirlenerek nitelikli uygulamaların geliştirilmesi, israfın önlenmesi, zaman ve maliyet açısından verim alınması amacı ile azami özen ve hassasiyetin gösterilerek titizlikle uygulanması gerekmektedir.

Sıfır atık yaklaşımının anlaşılmasını sağlamak, mevcut durumu ortaya koymak, sistemin aşamalı olarak yaygınlaştırılmasını ve sürdürülebilmesini sağlamak ve paydaşlara sıfır atık yönetimi için bir yol haritası çizmek amacıyla hazırlanan Kılavuzların ilgili tüm taraflara ve Ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Bu vesileyle çalışmalarda emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlara ve personelimize teşekkür ediyorum.

Murat KURUM
Çevre ve Şehircilik Bakanı

İÇİNDEKİLER

05

SIFIR ATIK

Bu kılavuz sıfır atık yönetimine ilişkin genel bilgileri, yapılacak faaliyetleri ve gerekli yönlendirmeleri içermekte olup, belirtilen tarihlerde tamamlanmak üzere sıfır atık sistemine geçişin sistemli bir şekilde gerçekleştirilebilmesine yardımcı olmak için hazırlanmıştır.

ÇALIŞMA EKİBİNİN BELİRLENMESİ

Sıfır atık yönetim sisteminin kurulumundan, uygulanmasına ve izlenmesine kadar olan süreci takip edecek sorumlu kişi veya kişileri belirleyerek bir çalışma ekibi oluşturunuz.

07

08

PLANLAMA

Atıkların türü ve kaynaklarının belirlenmesi, kullanılan ekipmanlar ve ilgili personelin durumunun ortaya konulması sisteme geçişin planlanmasında önemlidir. Atığın türüne ve miktarına etki edebilecek faktörler tespit edilmelidir.

EĞİTİM/BİLİNÇLENDİRME FAALİYETLERİ

Sıfır atık yönetim sisteminin yaygınlaştırılması amacıyla hedef kitleye yönelik eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve uygulamaya katılımının teşvik edilmesi önemlidir.

17

18

İZLEME, KAYIT TUTULMASI VE İYİLEŞTİRME

Uygulamanın etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla çalışma ekibi tarafından belirli zaman aralıkları ile izleme yapılır ve varsa uygulamanın aksayan yönleri, eksiklikler veya geliştirilecek taraflar tespit edilir, eksiklikler giderilir, önlemler alınır.

SIFIR ATIK MAVİ

Ülkemizde deniz ve kıyı bölgelerinin sunduğu imkânlar nedeniyle hızla artan endüstriyel faaliyetler sonucu kurulan sanayi tesisleri, özellikle kıyı alanlarında yoğunlaşan kentleşme, kara ve denizde gerçekleştirilen turizm faaliyetleri, deniz taşımacılığı ve iç bölgelerden yüzeysel sular vasıtasıyla gelen evsel ve endüstriyel kaynaklı kirlilikler nedeniyle kıyılarımız önemli çevre sorunlarıyla karşı karşıya kalmaktadır.

Denizlerdeki başlıca kirlilik kaynağı olan deniz çöpleri; insanlar tarafından üretilmiş veya kullanılmış, denize, nehirlere veya plajlara bırakılmış; nehirler, atık sular, yağmur suyu veya rüzgar ile denize dolaylı olarak girmiş; kötü hava koşullarında denizde kazara kaybedilmiş (balıkçılık malzemeleri, kargo) malzemelerdir.

Deniz çöplerinin başlıca kaynakları;

- Deniz çöpleri karasal ve denizel kaynaklı olabilmektedir. Karada ya da denizde bulunabildiği gibi nehirler, atıksular, rüzgar, yağmur suları ve dalga ile taşınarak da dolaylı olarak denize ulaşabilmektedir.
- Deniz çöpleri % 80 oranında karasal kaynaklardan denizlere ulaşmaktadır. Dolayısıyla karaya bırakılan her çöpün deniz çöpu olma riski vardır.

Deniz çöplerinin büyük bir kısmı plastikten oluştuğundan deniz çöpu denilince akla plastikler gelmektedir. Çünkü plastikler hafif yapıları nedeniyle uzak noktalara taşınabilmekte, uzun süre doğada kalmakta ve yok olmadan parçalanarak mikroplastiklere dönüşmektedirler.

Dünya üzerinde her yıl yaklaşık 300 milyon ton plastik üretilmektedir. Plastik üretiminin 1900 lü yıllarda başladığı ve doğada kendiliğinden parçalanarak yok olmadıkları, uzun süreler kalabildiği göz önünde bulundurulduğunda ilk üretilen plastiklerin halen bizimle birlikte olduğu söylenebilir.

Denizlerin sınıraşan doğası sebebi ile deniz çöpleri, kaynağı olan ülkeden çok uzak kıtalara hatta okyanuslara taşınabilmektedir. Okyanus akıntıları sonucu oluşan beş büyük okyanus döngüsü bulunmaktadır. Okyanus bilimciler okyanuslardaki plastik atıkların bu bölgelerde yoğunlaştığını öngörmektedirler. Okyanus akıntılarıyla dünyanın en uzak ve ıssız bölgelerine taşınan plastik atıkların, insanlar, diğer canlılar ve ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin küresel ölçekte olduğunu göstermektedir.

Bunlardan en büyüğü Kuzey Pasifik'teki "Büyük Pasifik Çöp Alanı" olarak isimlendirilen bölgedir. Türkiye'nin yüzölçümünün yaklaşık iki katı genişliğindeki alanda 80.000 ton (1,8 trilyon adet) plastik atık olduğu tahmin edilmektedir.

Pasifik okyanusunda yer alan 11 km derinliğe uzanan dünyanın en derin noktası Mariana Çukuru'nda yapılan incelemelerde deniz canlıları yanı sıra plastik parçaları bulunduğu görülmüştür.

Bilim insanları Kuzey Kutup Bölgesi'ndeki deniz buzullarında da plastik parçacıklarına rastlamıştır. İncelemeler sonucu deniz buzullarının içinde mikro ölçekte plastik parçacıklarının bulunduğu anlaşılmıştır. Bugüne kadar üretilen 8 milyar ton plastiğin yarısı denizlerde birikmiştir ve bu birikimin kapladığı alan Avrupa kıtasının alan büyüklüğünden fazladır.

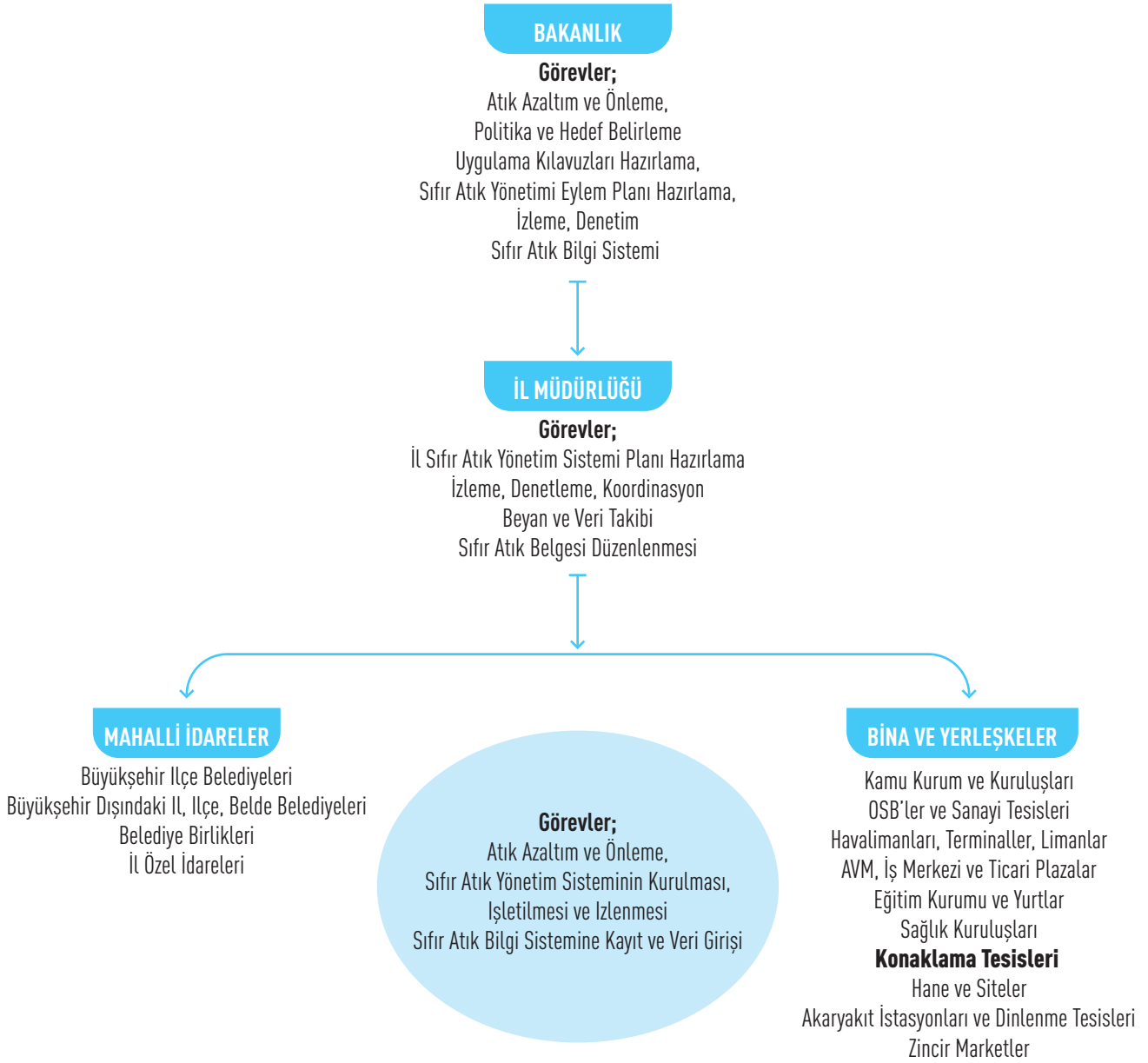
Her yıl yaklaşık 8 milyon ton çöp, dünyadaki denizlerde ve okyanuslarda son bulmaktadır. Dakikada bir çöp kamyonunun denize boşaltılması demektir. Deniz çöpleri sağlık, çevre ve ekonomi üzerinde ciddi ve artan miktarda tehdit oluşturmaktadır.

- Plajlarda bulunmaları görsel açıdan ve turizm açısından olumsuz etki yaratmaktadır.
- Mevcut çöplerin temizlenmesi için hem iş gücü ve yüksek maliyetler gerekmektedir.
- Kontrolsüz bırakılmış olanlar balıkçılık ekipmanları gemi pervanelerine takılarak zarar vermektedir.
- Denizlere ulaşan çöplerin kaplumbağa, yengeç, balık gibi birçok deniz canlısının vücutlarına dolaşması, hareket kabiliyetleri engellemekte, enfeksiyon kapmalarına yol açmakta, boğaz ya da solunum yollarının tıkanması sonucu oldukça acılı bir ölüme neden olmaktadır.
- Bazen plastikler renkleri ve kokularından dolayı yenilecek bir şey zannedilip farklı tür hayvanlar tarafından yenilmekte, sindirim işlemini gerçekleştiremedikleri için ise sonları ölüm olmaktadır.
- Deniz dibinde büyük miktarlarda biriken çöpler, dipteki ekosistem ve canlıların yaşam alanlarını tahrip etmektedir.
- Deniz çöpleri küçük parçalara ayrılarak mikro düzeye kadar küçülmektedir. Bu küçük parçacıklar o kadar yüksek miktarlara ulaşmaktadır ki denizler için büyük bir plastik çorbası tabiri kullanılmaktadır. Balıklar, mikro plastikleri yem zannederek tüketir ve o balıkları biz yediğimizde plastiği vücudumuza almış oluruz.
- Plajlarda bırakılan çöp parçaları ise yaralanmalara yol açmaktadır.

Sıfır atık sistemi hayata geçirilmeye başlandıktan sonra, uygulamalar esnasında su varlıklarımızı ve kıyı değerlerimizi korumak amacıyla, sistemin genişletilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Sıfır Atık Mavi, deniz ve su varlıklarımızın korunmasına destek olmak, bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla başlatılmıştır. Denizlere ulaşan kirliliğinin %80 oranında karadan kaynaklandığı göz önünde bulundurulduğunda karada alınan çevre koruma ve atık oluşumunun azaltımına yönelik tedbirlerin her biri denizlerin korunmasına katkı sağlamaktadır. Doğrudan deniz ve su varlıklarımızla ilişkili olan kıyı tesis ve işletmeleri tarafından sıfır atık sisteminin uygulanması ile aynı zamanda Sıfır Atık Mavi hareketine destek sağlanmaktadır.

LİMANLAR, MARİNALAR, KIYI OTELLERİ VE PLAĞ İŞLETMELERİ SIFIR ATIK UYGULAMA KILAVUZU

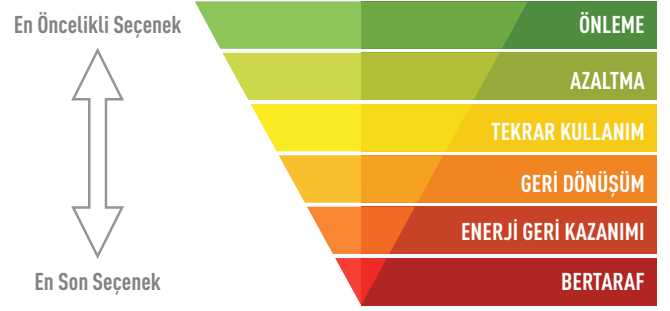
Bu kılavuzda liman, marina ve plaj işletmelerinde sıfır atık yönetim sisteminin uygulanması için genel bilgiler, yapılacak faaliyet ve planlamalar ile izleme ve geliştirme esasları yer almaktadır. Kıyı otellerinde sıfır atık yönetim sisteminin uygulanması ile ilgili olarak "Turizm Tesisleri - Horeka (Otel, Restoran, Kafeterya) Sıfır Atık Uygulama Kılavuzu" ndan faydanılması mümkündür. Uygulayıcılar plana uyum için gerekli çalışmalarını bu kılavuzdaki öneriler doğrultusunda yapmalı, gerekli altyapı çalışmalarını tamamlayarak atık önleme, azaltım ve ayrı toplamayı hayata geçirmeli ve elde edilen verileri sıfır atık bilgi sistemine girmelidir.

Şekil 1. Sıfır atık görev hiyerarşisi

SIFIR ATIK NEDİR?

“Sıfır Atık”; israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşumunun engellenmesi veya azaltılması, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanılmasını kapsayan atık yönetim felsefesi; kültürel, ekonomik ve sosyal gelişimin elde edilmesi için atıkların yaşam döngüsünü dikkate alan bir yaklaşım biçimidir.

Sıfır atık yönetimde, ürünlerin yeniden kullanılması, kullanım ömürlerinin uzatılması, ürünlerin üretiminde zararlı maddelerin kullanılmaması veya azaltılması, geri dönüşümü mümkün ürünlerin üretilmesi esastır.

Şekil 2. Atık yönetim hiyerarşisi

Atık yönetim hiyerarşisi (Şekil 2) sıfır atık yönetim sisteminin temelini oluşturur. Buna göre atık oluşumunun önlenmesi, atık azaltımı, atık oluşumunun önlenemediği durumda yeniden kullanımı sıfır atık yönetim sisteminin basamaklarıdır. Yeniden kullanımı mümkün olmayan atıkların ise maddesel geri kazanımı veya enerji olarak geri kazanımı şeklinde değerlendirilmesi gereklidir. Sıfır atık yönetim sisteminin oluşturulması çevre kirliliğinin giderilmesi için gerekli maliyetlerin azaltılması bakımından da önemlidir.

Sıfır atık yönetim yaklaşımı esasen herhangi bir yaşam alanının tasarım aşamasında planlanmalıdır. Başarılı bir yönetim modeli elde etmek için atık yönetim çalışmaları, site, apartman, mahalle-cadde kent meydanı, okul, plaza, alışveriş merkezleri (AVM), havaalanı, OSB ve sanayi tesisleri, pazar yerleri, eğitim sağlık ve turizm yerleşkeleri gibi bir şehre ait ne kadar yaşam alanı var ise bunların mimari tasarım aşamasında ele alınmalıdır.

Binaların ve yaşam alanlarının tasarım aşamasında planlama yapılarak bu alanların sıfır atık yönetimine uygun şekilde inşa edilmesi en ideal durumdur. Ancak bunun mümkün olmaması durumunda sistem kurulumu için uygulama basamakları takip edilerek sonuca ulaşmak mümkündür.

Siz de 4 adımda sıfır atık yönetim planlamanızı tamamlayabilirsiniz.

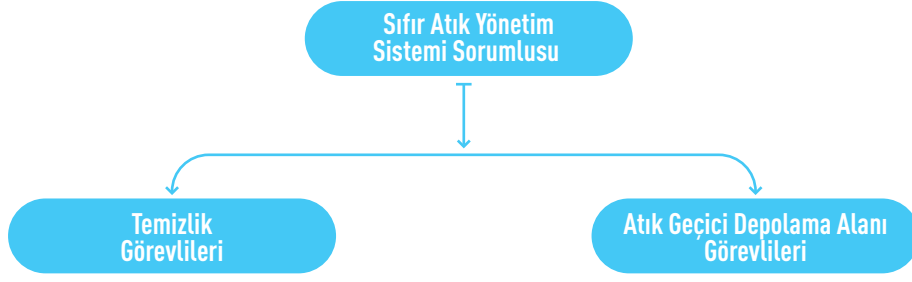
Şekil 3. Sıfır atık yönetim sistemi uygulama basamakları

Turizm tesisleri ve limanlarda aşağıda verilen son tarihlerden önce sıfır atık sistemi kurulmalıdır.

1. ÇALIŞMA EKİBİNİN BELİRLENMESİ

Sıfır atık yönetim sisteminin kurulumundan, uygulanmasına ve izlenmesine kadar olan süreci takip edecek sorumlu kişileri belirleyerek bir çalışma ekibi oluşturunuz.

Şekil 4. Sıfır atık yönetim sistemi çalışma ekibinin oluşturulması

**Çalışma ekibinizi kurumunuza yönelik genişletebilir ya da çeşitlendirebilirsiniz. Çalışma ekibine kıyı tesisi, açık alandaki atık yönetimi sorumlusu eklenebilir.*

Sıfır atık ekibi başarılı bir uygulama için aşağıdaki temel görevleri üstlenmelidir.

- Atık önleme ve azaltım için neler yapılacağı belirlemeli,
- Atıkların ayrı toplanması ve taşınması için gerekli ekipman/üniteleri sağlamalı ve atıkların toplanarak ilgili noktalara ulaştırılmasını sağlamalı,
- Kendisine bağlı destek personelini bilgilendirmeli gerekli eğitimleri vermeli,
- Yapılan çalışmaları ve sonuçlarını ilgili yerlere raporlamalı,
- Sıfır atık yönetiminin başarılı olabilmesi için farkındalık çalışmaları yapmalıdır. (afiş, bilgilendirme vb çalışmalar)

2. PLANLAMA

Etkin bir atık yönetimi için en önemli adım planlama aşamasıdır. Planlama aşamasında mevcut durum tespiti, atık önleme ve azaltım prensiplerinin belirlenmesi ve ihtiyaç analizi çalışmaları yapılacaktır.

2.1. Mevcut Durum Tespiti :

Temel amacı oluşan atık türleri, miktarı ve oluşma sıklığının belirlenmesidir. Bu veriler ileride yapacağınız planlama aşamasında kullanılacaktır.

Sisteme geçiş yapılacak yerde;

- Çalışan personel sayısı (Toplam ve her bir alt birim)
- Hareketli nüfus (Müşteri ve ziyaretçi sayısı)

Oluşan atıkların;

- Kaynağı ve miktarı,
- Türleri ve özellikleri
- Oluşum sebepleri (atıkların önlenmesi ve azaltılmasında uygulanabilecek yöntemlerin belirlenmesinde önemlidir.)
- İlgili personel durumu
- Biriktirme, toplama ve taşıma yöntemleri
- Atık geçici depolama alanları
- Atıkların teslim edildiği belediye/geri dönüşüm tesislerine göre toplama sistemi ortaya konulmalıdır

Kıyı tesisleri, plaj ve otellerde oluşabilecek atık türleri Tablo 1'de verilmiştir. Eğer ilave edeceğiniz atık türleri ve alanlar var ise lütfen ekleyiniz.

Tablo 1. Atık oluşumu gösteren/gösterebilecek birimler

Birimler	Oluşabilecek Atıklara Örnekler
Odalar	Kağıt, plastik, cam, metal atıklar, Biyo-bozunur atıklar, ömrü dolmuş elektrikli ve elektronik eşyalar, atık piller, klima/havalandırma vb. kaynaklı toz filtresi, hacimli atıklar, inşaat ve yıkıntı atıkları vb.
İdari Binalar, Ofisler	Kağıt, plastik, cam, metal atıklar, toner-kartuş, atık piller, bilgisayar/telefon/lamba gibi kullanım ömrü dolmuş elektrikli ve elektronik eşyalar, hacimli atıklar, inşaat ve yıkıntı atıkları vb.
Havuz/Spor Salonu/Hamam/Sauna/Çamaşırhane	Atık kimyasallar, kontamine ambalajlar, kağıt, plastik, cam, metal atıklar, biyo-bozunur atıklar, tekstil atıkları, ömrü dolmuş elektrikli ve elektronik eşyalar, klima/havalandırma vb. kaynaklı toz filtresi, vb.
Plaj	Kağıt, plastik, cam, metal atıklar, biyobozunur atıklar, sigara izmariti
Revir	Tıbbi atıklar (enfeksiyon yapıcı atıklar, kesici-delici atıklar), kağıt, plastik, cam, metal atıklar
Bilişim-Bakım-Onarım Birimleri	Toner-kartuş, atık piller, atık aküler, aydınlatma ekipmanları, klima/havalandırma vb. kaynaklı toz filtresi, jeneratör vb. kaynaklı yağ filtresi, kontamine ambalaj, kağıt, plastik, cam, metal atıklar, vb.
Yemek Hazırlama Bölümü ve Yemekhane/Restoran/Kafeterya/Bar	Biyo-bozunur atıklar, gıda atıkları, çay/kahve posaları, bitkisel atık yağ, kağıt, plastik, cam, metal atıklar, kağıt peçeteler, ıslak mendiller vb.
Liman/Marinalardaki Açık Alanlar, Gemi/Tekne Yanaşma Alanları	Kağıt, plastik, cam, metal atıklar, gıda atığı, biyobozunur atıklar, atık yağ, balıkçılık atıkları vb.
Tuvalet, Lavabolar	Çoğunlukla kağıt peçeteler, hijyenik malzemeler
Bakım-Onarım Yerleri/Teknik Servis	Atık motor yağları, yağlama yağları, yağ filtreleri, ömrünü tamamlamış lastikler, kontamine atıklar, kontamine ambalajlar, atık solventler, kağıt, metal, plastik, cam ve metal atıklar vb.
Park-Bahçe, Golf Sahası, Peyzaj Alanları	Çimen, yapraklar, ağaç/çalı vb. biyo-bozunur atıklar
Diğer birimler

Her bir noktada oluşan atık türlerini ve miktarlarını belirli periyotlarda takip ediniz ve tartarak elde ettiğiniz verileri Tablo 2 deki gibi doldurunuz. Böylece toplamda hangi atık türünden ne kadar oluşacağını tespit edebileceksiniz.

Tablo 2. Atık türü ve miktarının belirlenmesi (kg)

	Kağıt	Metal	Plastik	Cam	Yemek atıkları	Bitkisel atık yağ	Pil	Toner, kartuş	E atıklar	Tıbbi Atıklar
Odalar										
İdari Binalar, Ofisler										
Havuz/Spor Salonu/Hamam/Sauna/Çamaşırhane										
Plaj										
Revir										
Bilişim-Bakım-Onarım Birimleri										
Yemek Hazırlama Bölümü ve Yemekhane/Restoran/Kafeterya/Bar										
Liman/Marinalardaki Açık Alanlar, Gemi/Tekne Yanaşma Alanları										
Tuvalet, Lavabolar										
Bakım-Onarım Yerleri/Teknik Servis										
Diğer birimler										

Hali hazırda kullanılan yapı ve ekipmanların envanterinin çıkarılması eldeki kaynakların kullanılması adına önemli bir husustur.

2.2. Atık Önleme ve Azaltım Çalışmaları

Atık yönetiminde ilk aşama atık önleme veya atık azaltımıdır. Atık önleme, hem niteliksel hem de niceliksel şekilde olabilir. Zararlı madde içeren bir ürün yerine, daha az zararlı madde içeren bir alternatif seçtiğinizde, atık miktarını olmasa da atığın kirletici potansiyelini azaltarak önleme yapmış olursunuz. Siz de bu bakış açısı ile mevcut durumda tespit ettiğiniz atıkları nasıl önleyebileceğinizi ya da azaltabileceğinizi belirleyebilirsiniz. Aşağıdaki örnekleri uygulayabilir daha fazla önleyici fırsatlar oluşturabilirsiniz. Oluşturduğunuz bu önlemleri nasıl hayata geçireceğinizi çalışma arkadaşlarınıza, müşterilere, tedarikçilere vd tüm paydaşlara eposta, afiş vb duyuru kanallarıyla ulaştırabilir, çalışanlara eğitim vererek başarılı olabilirsiniz. Aşağıdaki liste ile sınırlı kalmayıp alınacak önlemleri dilediğiniz kadar artırabilirsiniz.

DAHA AZ PLASTİK ATIK İÇİN 6 ÖNERİ

1

Kendi alışveriş çantanızı getirin.

2

Tekrar kullanılabilen su kabı edinin.

3

Kendi kupanızı kullanın.

4

Yemeğinizi evden götürüyorsanız tekrar kullanılabilen kaplar edinin.

5

Kullan-At ürünleri terkedin.

6

Yemekten kalanları cam kaplarda saklayın.

Tablo 3. Atık önleme/azaltım uygulamalarına örnekler

Atığın Oluşturduğu Birimler	Atık Türü	Atık Önleme/Azaltım Tedbirleri
 <p>İdari Bina-Ofisler</p>	Kağıt	<ul style="list-style-type: none"> Masa altı çöp kovalarının kaldırılması Yazışmaların elektronik olarak yapılması Bilgisayarların, yazıcıların ve fotokopi makinalarının çift taraflı baskı için ayarlanması Ofislerde münferit yazıcı ve fotokopi makinası yerine ortak kullanıma uygun, personel kimlik kartıyla çalışan, işlem öncesi iptal imkanı tanıyan, gün içerisinde alınmayan çıktıları kendiliğinden iptal eden yazıcı ve fotokopi makinası kullanılması Tek tarafı basılı kağıtların müsvedde olarak kullanımı Baskı sayısının asgariye indirilmesi, mümkünse dijital erişimin sağlanması
	Plastik	<ul style="list-style-type: none"> Tek kullanımlık plastik tabak, bardak, çatal kaşık yerine yeniden kullanılabilir olanların tercih edilmesi Plastik şişelerdeki sular yerine katlara hijyenik su otomatları yerleştirilmesi, personelin kendi bardaklarını veya mutfakta bulunan bardakları kullanması Plastik dosya, sunum dosyası kullanımının azaltılması
	İnşaat ve yıkıntı atıkları	<ul style="list-style-type: none"> Ömrünü tamamlamamış malzemelerin /yapıların kullanımına devam edilmesi Kullanım ömrünün sonunda malzemeleri almak isteyenlere verilmesi Yıkım öncesi malzemelerin (ahşap, cam, çerçeve vb.) ayrılması,
	Hacimli Atıklar (masa, sandalye, dolap, vb. atıklar)	<ul style="list-style-type: none"> Kullanılmış eşya tadilat atölyeleri ve değiş-tokuş alanlarında bu malzemelerin değerlendirilmesi
	Toner-kartuş	<ul style="list-style-type: none"> Tekrar doldurulabilen kartuş kullanılması Yüksek çözünürlük yerine "taslak" modunda çıktı alınması Yazıcı özelliklerini siyah beyaza göre ayarlayarak yalnızca gerekli olması durumunda renkli çıktı alınması Çıktıların tasarruflu yazı tipinde alınması Yazışmaların elektronik ortamda yapılması ile fotokopi makinalarına olan ihtiyacın azaltılması
 <p>Bilişim-Bakım-Onarım Birimleri</p>	Toner-kartuş, atık piller, atık aküler, aydınlatma ekipmanları, klima/havalandırma vb. kaynaklı toz filtresi, jeneratör vb. kaynaklı yağ filtresi	<ul style="list-style-type: none"> "Lambayı değil aydınlatmayı satın alın" yaklaşımıyla ürün tedarik edilerek sonrasında oluşan atığın yönetilmesi yerine ihtiyaç duyulan hizmetin satın alınması Atık pil azaltımı için şarj edilebilir pillerin tercih edilmesi,
Yemek Hazırlama Bölümü, Mutfak	Gıda atığı ve gıda ambalajı atığı	<ul style="list-style-type: none"> Tedarikçilerden ihtiyaç duyulan kadar ve taze malzemeler alınması, ambalajlı olanlar yerine mümkün olduğunca dökme malzemeler tedarik edilmesi Minimum stokla çalışılması Yemeğin servis edileceği kişi sayına göre yemek hazırlanması Gıdaların saklama koşullarına uyulması Menü hazırlama aşamasında stok kontrolü yaparak tavsiye edilen tüketim tarihi/son tüketim tarihi yaklaşmış malzemelerin öncelikli olarak değerlendirilmesi Servis için dekor yapılmaması (açık büfelerdeki meyve dekorları gibi)
Yemekhane/Restoran/ Kafeterya/Bar	Gıda atığı	<ul style="list-style-type: none"> Müşteri tercihinin sorulması (sipariş edilen yemeğin yanında aynı tabakta verilen diğer ürünlerin istenip istenmediği) Açık büfelerde daha küçük servis tabakları sunulması Porsiyonlandırma yapılması Tabakta kalan yemeğin paketlenilebilir olması durumunda müşteriye yalnızca gıda hijyenini koruyacak düzeyde ambalaj kullanılarak paket servis sunulması Gıda bağıışı yapılması, ihtiyaç fazlası gıdaların ihtiyacı olanlara verilmesi Tabakta kalan yemeklerin ücretli hayvan yemi üretiminde kullanılmasının sağlanması

 <p>Yemekhane/Restoran/ Kafeterya/Bar</p>	Plastik	<ul style="list-style-type: none"> • Tek kullanımlık plastik tabak, bardak, çatal kaşık yerine yeniden kullanılabilir olanların tercih edilmesi • Bardak altlığı, tabak altlığı gibi kompozit (plastik-kağıt) ürünlerin kullanılmaması • Su, meşrubat, ayran gibi içecekler için hijyenik otomat kullanılması ve yeniden kullanılabilir bardakla servis edilmesi, mümkün olmaması durumunda depozito sistemine dahil olan ürünlerin tercih edilmesi • Pipet sunulmaması • Ekmek, kesme şeker gibi ürünlerin ambalajsız olanlarının tedarik edilmesi ve sunulması • Ketçap, mayonez, bal, reçel, tereyağı gibi ürünlerin münferit ve küçük gramajlarda ambalajlanmış olanlarının sunulmaması • Tek kullanımlık paket çay ve hazır kahvelerin yerine demleme çay ve kahve servis edilmesi
	Cam, Metal	<ul style="list-style-type: none"> • Su, meşrubat, ayran gibi içecekler için hijyenik otomat ve cam bardak kullanılması, mümkün olmaması durumunda depozito sistemine dahil olan ürünlerin tercih edilmesi,
	Islak Mendil, Kağıt Peçete	<ul style="list-style-type: none"> • Islak mendil yerine müşterilere yıkanabilir ıslak havlu sunulması, mümkün olmaması halinde müşterinin talebi üzerine yeterli sayıda verilmesi • Servis masalarında ihtiyaç fazlası kullanımı önlemek için peçete ve ıslak mendil bulundurulmaması
	Gel-al, paket servis atıkları	<ul style="list-style-type: none"> • Islak mendil, kürdan, tuz, baharat, peçete, tek kullanımlık çatal kaşık pipet gibi malzemelerin kullanılmaması veya müşteri talebi üzerine sınırlı sayıda verilmesi veya bu malzemelerin müşteriye ücretli olarak verilmesi • Müşterilere yıkanabilir ve yeniden kullanılabilir depozitolu kaplarda servis yapılması
Odalar	Plastik	<ul style="list-style-type: none"> • Müşterilere sunulan kişisel temizlik ürünlerinin doldurulabilir ve yeniden kullanılabilir sabit ve kilitlenebilir kaplarda sunulması • Diş bakım seti, tarak, pamuk çubuğu, duş bonesi, terlik, ayakkabı çekiç, parlatıcısı, kuru temizleme çantası, dikiş seti, pamuk gibi malzemelerin müşteri talebi üzerine sağlanması • Plastik şişede su servis edilmemesi, hijyenik otomat/yeniden doldurulabilir sürahi vb. kullanılması ve bardakla servis edilmesi, mümkün olmaması durumunda depozito sistemine dahil olan ürünlerin tercih edilmesi
	İnşaat ve yıkıntı atıkları	<ul style="list-style-type: none"> • Ömrünü tamamlamamış malzemelerin /yapıların kullanımına devam edilmesi • Kullanım ömrünün sonunda malzemeleri almak isteyenlere verilmesi • Yıkım öncesi malzemelerin (ahşap, cam, çerçeve vb.) ayrılması,
	Hacimli Atıklar (masa, sandalye, dolap, yatak vb. atıklar)	<ul style="list-style-type: none"> • Kullanılmış eşya tadilat atölyeleri ve deşiş-tokuş alanlarında bu malzemelerin değerlendirilmesi
	Kağıt	<ul style="list-style-type: none"> • Broşür, kitapçık vb. yerine dijital ortamlarda (odalarda TV, lobi ve ortak kullanım alanlarında ekranlardan) bilgilendirme yapılması • Müşterilere elektronik fatura verilmesi • Oda kartları için kılıf olarak kullanılan karton yerine yeniden kullanılabilir seçeneklerin değerlendirilmesi • Tuvaletin temizlendiğini gösteren kağıt şeritlerin kullanılmaması
Tuvalet, Lavabolar	Kağıt Peçete	<ul style="list-style-type: none"> • Tuvalet kağıtlarının sabit ve kilitli kutularda sunulması • Kağıt havlu yerine el kurutucu ekipman yerleştirilmesi

Uygulamanın verimliliği açısından oluşum kaynaklarına göre atıkların nasıl azaltılacağı ve değerlendirileceği ayrıntılı bir şekilde tüm turizm tesisleri ve liman çalışanları ile tüm taraflarla paylaşılmalıdır.

2.3. İhtiyaç Analizi

Her birim dikkate alınarak ihtiyaç duyulacak tüm ekipmanlar belirlenmeli, listelenmeli ve uygulamaya geçilmeden önce temin edilmelidir. Her birim için gerekli olabilecek ekipmanların boyutları, hacimleri, sayısı ve yerleştirileceği noktalar belirlenmelidir.

Atık Biriktirme Kutularını Nereye Yerleştirmeliyim?

Kutular, kişi sayısı, atık miktarı ve atık türü açısından yeterli olmalı, bununla birlikte kişilerin kolay ulaşabileceği bir noktada olmalıdır. Bina içerisinde planlamanızı yaparken kolay ve sistemli olması açısından bina/blok ve alt kategoride ise kat/koridorlar bazında tespit yaparak başlayabilirsiniz. Bunu yaparken kat/koridorların yapısını ve o kat/koridorda bulunan kişi sayısını göz önünde bulundurun. Başlangıçta doğru bir yol izleyip izlemediğinizi kontrol edebilmek açısından binanızın pilot bir katı için tespitlerinizi yapıp, buradaki verimi gördükten sonra diğer katlara uygulama yapabilirsiniz. Planlamanızı yaparken koridorun uzunluğunu, ofislerin koridor boyunca yerleşimini ve ofislerden insanların yürüme mesafesini, ayrıca bu noktada engelli personellerin durumunu da göz önünde bulundurarak iç mekan atık kumbaralarının yerleşimini yapmalısınız.

Oluşacak tüm atıklar için bina içerisinde her noktaya biriktirme ekipmanı yerleştirilmesine gerek yoktur. Çünkü bazı atıklar (tehlikeli madde içeren ambalajlar-temizlik kimyasalları vb, toner-kartuş, atık elektrikli ve elektronik eşyalar, atık ilaçlar vb.) devamlı oluşum gösteren atıklar olmamakla birlikte çok çeşitli kategoride oluşum gösterebilirler. Oluşum gösterdiğinde doğrudan geçici depolama için oluşturulmuş alana götürülerek burada atık kodlarına göre biriktirilmesi sağlanabilir.

Liman, kıyı tesisi, otel plajının bina dışında kalan açık alanlarında veya plajlarda uygun aralıklarla biriktirme ekipmanı temin edilerek biriktirme ekipmanları kullanımının yoğun olacağı yerlere yerleştirilmelidir.

Şekil 5. Biriktirme ekipmanı yerleşimi

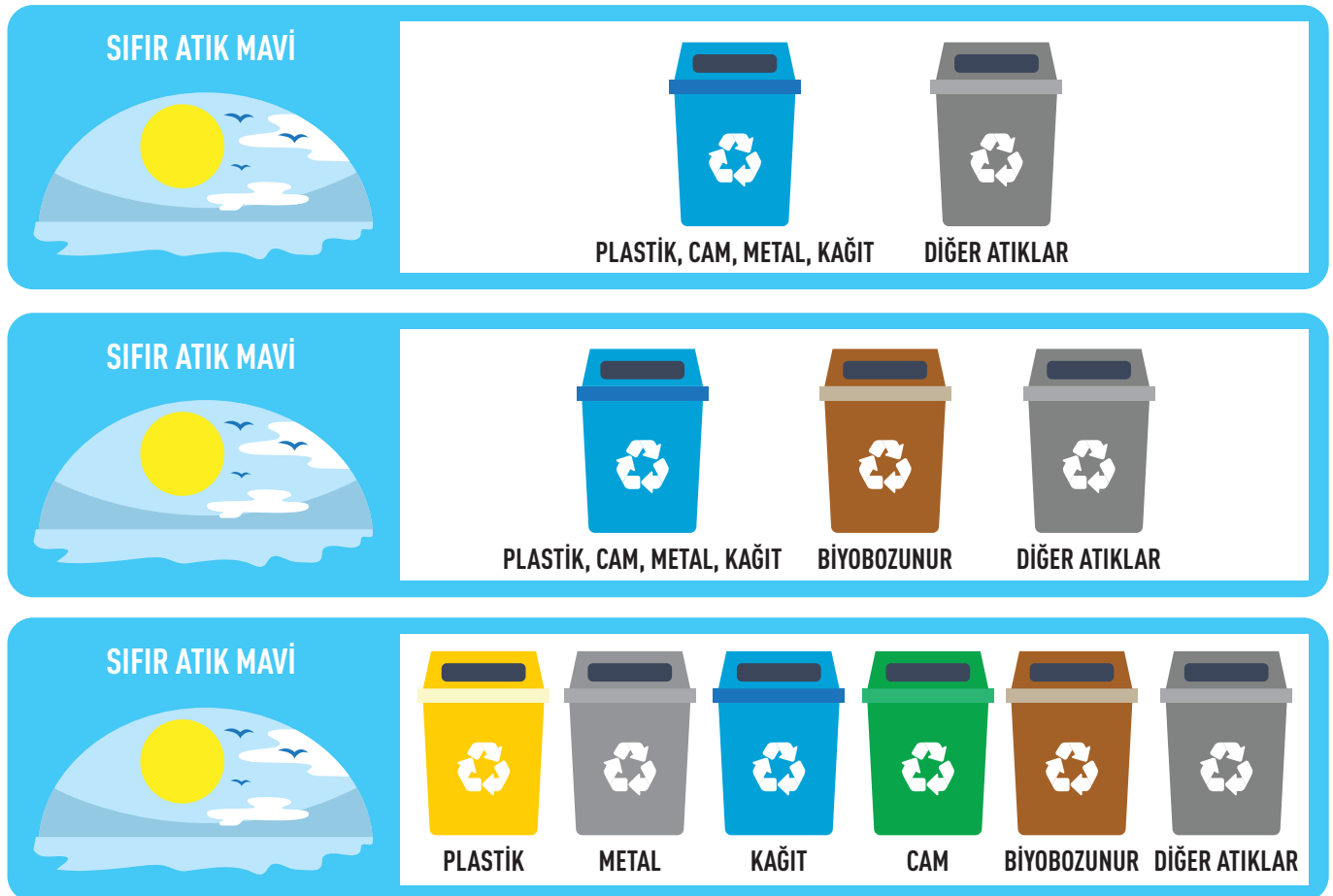
Biriktirme Ekipmanlarının Belirlenmesi

Kağıt, cam, plastik ve metal gibi geri dönüşebilir atıkların diğer atıklara karıştırılmadan, temiz bir şekilde toplanması sağlanmalıdır. Bütün birimleri dikkate alarak geri dönüşebilir atıklar, biyobozunur atık (organik atık) ve diğer atık türleri için gerekli ekipman ihtiyacını belirleyiniz. Mevcut durum çalışmasında elde edilen verilere göre hangi ebatlarda kaç adet olacağına ve ekipman türüne karar veriniz.

Mevzuat gereği asgari ikili biriktirme (değerlendirilebilir atıklar ve diğer atıklar) yapılması gerekir. Kağıt, cam, metal ve plastik atıklar tek bir ekipman içerisinde biriktirilebileceği gibi malzeme cinslerine göre ayrı biriktirme de yapılabilir. Covid-19 salgınıyla mücadele kapsamında oluşan kullanılmış maske, eldiven ve diğer kişisel hijyen malzemelerinin ayrı toplanması için kurum/kuruluş ve işletmelerin bina ve yerleşkelerine gri renkli veya gri etiketli biriktirme ekipmanı yerleştirilir. Bulduğunuz belediyenin toplama sistemine uygun olması halinde atıklarınızı birden fazla grupta toplayabilirsiniz. Atıkların biriktirilmesi aşamasında aşağıdaki modelleri uygulayabilirsiniz. Kullanacağınız biriktirme ekipmanı renk ve etiketlemeleri için <https://sifiratik.gov.tr/kutuphane/kurumsal-kimlik> adresini ziyaret ediniz.

Yeni ekipman almak yerine mevcudu kullanmak sıfır atık yaklaşımının temel prensiplerinden biridir. Biriktirme ekipmanının eski/kullanılmış olması, malzemesinin türü ve ekipmanın renginden ziyade sıfır atık sistemine uygun renkte etiketlemenin yapılması önemlidir. Mevcut durumda atık biriktirme ekipmanı olarak kullanılacak ekipmanlarınız var ise bunlar üzerine uygun etiketleme ve/veya renklendirme yapılarak biriktirme ekipmanı olarak kullanabilirsiniz (kullanılmış herhangi bir plastik/metal varil veya kap)

Çay ocakları ve yemekhane gibi biyobozunur atıkların oluştuğu alanlara bu atıkların ayrı toplanması için pedallı, kapaklı biriktirme ekipmanı yerleştirilebilir. Bitkisel atık yağların oluştuğu yemekhanelerde bu atıkların biriktirilmesi için kelepçeli bidonların kullanılması ve bu atıkların atık işleme tesislerine veya belediyelere teslim edilmesi gerekmektedir. Sigara izmaritlerinin ayrı toplanması için özellikle plajlarda ayrı biriktirme ekipmanları kullanılabilir.

Şekil 6. Ayrı biriktirme modelleri

Toplama noktalarını ve ekipmanları aşağıdaki tabloya doldurarak ihtiyaç analizini tamamlayınız.

Tablo 4. Kumbara ve konteyner ihtiyacının tespiti, toplama noktalarının belirlenmesi

Nokta	Toplama sistemi								
	İkili			Üçlü			Dörtlü		
	Poşetli/ poşetsiz	X litre Sabit/ Tekerlekli	Adet	Poşetli/ poşetsiz	X litre Sabit/ Tekerlekli	Adet	Poşetli/ poşetsiz	X litre Sabit/ Tekerlekli	Adet
Odalar									
İdari Binalar, Ofisler									
Havuz/Spor Salonu/ Hamam/Sauna/Çama- şırhane									
Plaj									
Revir									
Bilişim-Bakım-Onarım Birimleri									
Yemek Hazırlama Bölü- mü ve Yemekhane/Res- toran/Kafeterya/Bar									
Liman/Marinalardaki Açık Alanlar, Gemi/Tekne Yanışma Alanları									
Tuvalet, Lavabolar									
Bakım-Onarım Yerleri/ Teknik Servis									
Park-Bahçe, Golf Sahası, Peyzaj Alanları									
Diğer birimler									
Park-Bahçe									
Diğer birimler									

Atık biriktirme ekipmanlarının boyutları (hacmi), sayısı, konulacağı yerler oluşan atık türü ve miktarına göre belirlenir. Boşaltma sıklığı da hacmin belirlenmesinde etkindir.

Genellikle iç ve dış mekan atık biriktirme kumbaralarının hacmi 3 - 120 lt arasında değişkenlik göstermektedir. Atık biriktirme kumbaraları kapaklı-kapaksız, pedallı-pedalsız olabilmektedir, 80 lt ve üzerinde tekerlekli üretim yapılabilmektedir. Atık biriktirme kumbaraları metal (paslanmaz, alüminyum, galvanizli sac), plastik veya ahşaptan yapılabilmektedir. Malzeme seçiminde ekonomik açıdan sürdürülebilir ekipmanların seçilmesi önem arz etmektedir. Elinizdeki mevcut ekipmanları da bu iş için kullanabilir/dönüştürebilirsiniz. Atık biriktirme kumbaraları katlarda koridorlarda, ortak toplanma alanları yakınında, asansör yakınında uygun noktalara yerleştirilebilir.

Atık biriktirme ekipmanlarının her katta olup olmaması ihtiyaç ile ilgili bir durumdur. Oluşan atık miktarına göre birkaç kat veya koridor için ortak ekipman kullanılabilir. Aynı şekilde taşıma konteynerlerinin kapasiteleri ve sayıları da oluşan atıkların miktarı ile doğrudan ilişkilidir. Kaynakların minimum seviyede kullanmak sıfır atık yönetiminin bir parçası olarak ele alınmalıdır.

Atık biriktirme kumbaralarında toplanan atıkların geçici depolama alanına taşınması için konteyner temin edilmesi gerekebilir. Bu durumlarda genellikle 120 – 1.100 lt hacme sahip konteynerlar kullanılır. Bu ekipmanlar pedalla açılabilen, kapaklı ve tekerlekli olarak üretilebilmektedir.

Geçici Depolama Alanının Oluşturulması

Geçici Atık Depolama Alanı toplama noktalarından alınan atıkların teslim edilinceye kadar bekletileceği alandır. Siz de ilçenizdeki toplama taşıma sıklığına göre ve oluşan atıkların miktarını dikkate alarak bir geçici depolama alanı teşkil ediniz.

Geçici depolama alanı, uygun bir yer belirlenerek mevzuata uygun bir biçimde teşkil edilmelidir. Eğer teknik açıdan mevzuata uygun bir yeriniz var ise yeniden bir geçici depolama yapmanız gerekmeyecek, mevcut alanı düzenlemeniz yeterli olacaktır. Bu alan kurulurken/düzenlenirken, toplanacak atık türleri ve miktarı göz önüne alınmalıdır. Toplayacağınız atıkları geçici depolama alanına taşımayı planlarken yaya trafiği ve araç trafiğini dikkate alınız.

Uygulanacak sıfır atık yönetim sistemi modeline göre alanın kaç bölmeli yapılacağı ve depolanacak atık miktarı baz alınarak alanın büyüklüğü belirlenmelidir. Bölmelere yerleştirilecek konteynerlerin hacimleri, kaç adet sığabileceği ve hareket alanları da göz önünde bulundurularak bölmeler boyutlandırılmalıdır.

Atıkların geçici depolanmasına ilişkin esaslar Atık Yönetimi Yönetmeliğinin 13 üncü maddesi ile belirlenmiş, tehlikeli ve tehlikesiz atık geçici depolama alanlarının sağlanması gerekli teknik özellikler ise <https://cygm.csb.gov.tr/atik-yonetimi-i-83468> web adresinde ayrıca yayınlanmıştır.

NOT: Depolanacak atık miktarının az olması veya alan sıkıntısının bulunması gibi durumlarda daha kısıtlı alanlarda da uygun şekillerde depolama gerçekleştirilebilir. Örneğin depolama için kullanılacak konteynerlerin birkaç atığı depolayacak şekilde bölmeli olarak temin edilmesi gibi alan tasarrufu sağlayacak çözümler geliştirilebilir

Geçici depolama alanı, Tablo 1’de belirtilen tehlikeli madde içeren ambalajlar-temizlik kimyasalları vb, toner-kartuş, atık elektrikli ve elektronik eşyalar, atık ilaçlar vb. gibi atıkları da depolayabilecek kapasiteye sahip bir alan olmalıdır.

Tablo 5. Geçici depolama alanı ihtiyacının tespiti

Ekipman/Yapı	Yerleştirileceği / Kurulacağı Yer	Ebat	Bölme	İhtiyaç

Tıbbi atıkların 25.12.2017 tarihli ve 29959 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilen hususlara dikkat edilerek biriktirilmesi ve tıbbi atık yönetimiyle görevlendirilen personel tarafından diğer atıklardan ayrı olarak taşınması gerekir.

Gemilerden kaynaklanan atıklar 26.12.2004 tarihli ve 25682 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Gemilerden Atık Alınması ve Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında belirlenen şekilde ayrı toplanarak biriktirilmeli ve bertarafa gönderilmelidir.

3. EĞİTİM/BİLİNÇLENDİRME FAALİYETLERİ VE UYGULAMAYA GEÇİLMESİ

Sıfır atık yönetim sistemi modeliniz çerçevesinde atıkları biriktirmeye başlayabilirsiniz. Ancak, uygulamaya başlamadan önce hedef kitleye yönelik eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirmeniz, personelin bilgilendirilmesi, uygulamaya katılımının teşvik edilmesi ve uygulamadaki hataların en aza indirgenmesi bakımından önemlidir. Atık oluşumunun önlenmesi, azaltılması ve yeniden kullanım, kaynağında ayrıştırma ve geri dönüşüm konularında farkındalığın artırılması amacıyla eğitim ve bilgilendirme çalışmalarına öncelikli olarak önem verilmelidir. Bu nedenle bu aşamada nasıl bir bilgilendirme çalışması yapacağınızı, eğitim konu başlıklarını, bu konuda kimlerden/nerelerden yardım alacağınızı planlayın ve eğitim/bilinçlendirme programınızı oluşturun.

Özellikle atık önleme çalışmalarının hedef kitleye doğru şekilde anlatılması ve bu konuda belirli periyotlarla bilgilendirme yapılması oldukça önemlidir. Örneğin pet şişe kullanımına son verilmesi ilk aşamada insanla-rın tepkisini çekebilmektedir, ancak bu uygulamayla ne kadarlık bir plastik atığın oluşmasının önlenmişine ilişkin bilgilendirme yapılması uygulamanın kabul görmesini olumlu yönde etkileyecektir.

Atık oluşumunun önlenmesi, atık azaltımı ve kaynağında ayrı toplanarak etkin bir şekilde yönetilmesi amacıyla başlatılan Sıfır Atık Projesi kapsamında yapılan çalışmalar, plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması; deniz çöplerinin önlenmesi bakımından oldukça önemlidir. Deniz çöplerinin azaltılmasına yönelik uygulamaların sistematik bir şekilde yürütülmesi, bilinirliğinin sağlanması ve toplumda bu konuda duyarlılığın ve farkındalığın oluşturulması amacıyla Sıfır Atık Mavi başlatılmıştır.

Sıfır Atık Mavi kapsamında doğrudan deniz ve su varlıklarımızı tehdit eden çevre kirliliğini giderecek çalışmalar yapılarak deniz kirliliği konusunda bilinçlendirme ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir. Deniz kirliliğinin %80 oranında kara kaynaklı olduğu düşünüldüğünde, Sıfır Atık Mavi sistemi doğrudan deniz ve su varlıklarımızla ilişkili olan kıyı, liman, plaj işletmeleri ve marinalar tarafından hassasiyetle yürütülmesi gereken bir sistemdir.

Hedef kitleniz, kıyı ve tesis işletmecileri, temizlik görevlileri, bakım-onarım görevlileri, atık geçici depolama alanı görevlileri, kıyı, liman, plaj ve marina işletmecileri ve kullanıcıları, tüm çalışanlar, vb. olabilir. Hedef kitleye gerekli eğitim ve bilgilendirmelerin yapılması, özendirici faaliyetlerin hayata geçirilmesi, bu çalışmalarla birlikte görsel ve afişlerin de kullanılması mümkündür.

Çıkaracağınız broşürlerle, afişlerle*, yapacağınız etkinliklerle uygulayacağınız sistemin daha iyi benimsenerek anlaşılmasını sağlayabilirsiniz. Sistemin çevresel, ekonomik, sosyal kazançlarının görülmesi de sisteme katılımı destekleyecek bir unsurdur. Örneğin; Yapılan kıyı temizliği etkinliklerinde toplanan atıklar, türlerine göre ayrılarak, ne kadar miktarda atığın denizlere karışmasının önlendiği belirtilebilir. 1 kalem pilde ortalama 0,05 gr civa bulunmaktadır 1 gr civa,10 milyon litre suyu ve 2 ton kadar balığı zehirlemektedir. 1 litre atık yağ 1 milyon litre suyu kirletmektedir. Buna göre "toplanarak geri dönüşüm sistemine kazandırılan pillerin, atık yağların miktarlarına göre kaç litre su ve kaç ton balık kurtarıldığı çıkarımı yapılabilir. Plastik poşetler su kaplumbağaları tarafından deniz canlılarıyla karıştırılarak yenmektedir. Plastik poşetlerin kullanımının azaltılması ile deniz kaplumbağalarının bu tehlikeden kurtarıldığı çıkarımı yapılabilir. Sıfır atık sistemine geçtikten sonra elde ettiğiniz kazançları belirlemek için <https://sifiratik.gov.tr/sifir-atik/atik-sayaci> adresindeki atık sayacını kullanabilirsiniz.

Eğitim Faaliyetleri; Deniz ve su varlıklarımızla doğrudan ilişkili tesislerde; "Deniz Ekosistemi, Deniz Kirliliği, Deniz Çöpleri, Sıfır Atık, Sıfır Atık Mavi konularını kapsayan çevre eğitimleri, Bakanlık tarafından görevlendirilecek eğiticiler tarafından verilir. Sıfır Atık Mavi kapsamında işletme bünyesindeki kıyı ve plajlarda, periyodik olarak kıyı temizleme etkinliği düzenlenerek bu etkinliklere, işletmeden hizmet alan kişilerin de katılımının teşvik edilmesi farkındalık oluşturulması bakımından önemlidir. Eğitimler bir seferlik olmamalı, düzenli aralıklarla tekrarlanmalıdır.

* <https://sifiratik.gov.tr/kutuphane/kurumsal-kimlik>

4. İZLEME, KAYIT TUTULMASI VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ

Uygulamanın etkinliğinin değerlendirilmesi amacıyla çalışma ekibi tarafından belirli zaman aralıkları ile izleme yapılır ve varsa uygulamanın aksayan yönleri, eksiklikler veya geliştirilecek taraflar tespit edilir, önlemler alınır.

Uygulamadan elde edilen verilerin ortaya konması, uygulamaya katılımın daha verimli olmasını sağlayacaktır. Sıfır atık yönetim sistemi sorumlularınca; sıfır atık yönetim sistemine ilişkin ekipmanlar, toplanan atık tür ve miktarları, teslimat bilgileri, teslim edilen atıklara ilişkin belgeler Entegre Çevre Bilgi Sistemi (EÇBS) 'de sıfır atık uygulamasına yüklenir.

Atıklara ilişkin veriler ile bu atıkların teslim edildiği yerlere ilişkin bilgiler Ocak ve Temmuz ayları olmak üzere yılda iki kez sıfır atık bilgi sistemi üzerinden bildirilmelidir. Sıfır Atık Yönetim Sistemine geçiş tarihleri esas alınarak çalışmalar tamamlanmalı ve sıfır atık belgesi için sıfır atık bilgi sistemi üzerinden müracaat edilmelidir. Sıfır Atık Belgesi bağlı bulunulan ilin Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünce verilmektedir.

Sıfır atık yönetim sistemi kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler, uygulamalar, sistem ile getirilen yenilikler, sağlanan kazançlar ve ileriye yönelik hedefleri de içeren sıfır atık yönetim sistemi sürdürülebilirlik raporları nitelikli belge sürecinde hazırlanır.

Sıfır Atık Bilgi Sistemi Girişleri

Firma adı, tesis adı, vergi no, il, ilçe, adres, yetkili ad soyad, yetkili telefon, yetkili e-posta, kayıt tarihi bilgileri otomatik olarak EÇBS'den çekilmektedir.

Sıfır Atık Bilgi Sistemine giriş yapıldığında kuruma ilişkin olarak;

- Kurum Türü,
- Yıllık Oluşan Atık Miktarı (kg),
- Koridor Uzunluğu (m)* (Ortalama 1 kat uzunluğu),
- Kat Sayısı * (Zemin kat 1 kabul edilir),
- Yemekhane olup olmadığına dair bilgi, Yemek Yiyen Kişi Sayısı (kişi),
- Yeşil Alanı olup olmadığına dair bilgi, Yeşil Alan -Bahçe Alanı (m²),
- Revir olup olmadığına dair bilgi,
- Atık türü bazında toplanan atık miktarı,
- Atık türü bazında yerleştirilen ekipman sayıları,
- Hedef kitlelere göre eğitim verilen kişi sayısı,
- Kurulan geçici atık depolama alanı bilgileri,

girişi yapılır.

**T.C. ÇEVRE VE
ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**
ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**SIFIR ATIK YÖNETİM SİSTEMİ
UYGULAMA KILAVUZU**

Bu Kılavuz, ilgili kurum/kuruluşlar, Yerel Yönetimler ve STK'ların katkılarıyla, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanmış, Katı Atıkların Ekonomiye Kazandırılması - Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı (2016-2023)'nin Revize Edilmesi ve Ulusal Atık Yönetim Planı (2023-2035) Hazırlanması Projesi kapsamında danışmanlık ve tasarımı yapılmıştır.